

Деякі проблеми взаємодії слідчих органів Національної поліції України та експертів в умовах воєнного стану

Віктор Супронюк

курсант Факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування
Національної поліції України, Дніпровський державний університет внутрішніх справ
Міністерства внутрішніх справ України, м. Дніпро, Україна, e-mail: supronyuck1@gmail.com

Олексій Бойко

кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу Факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування Національної поліції України, Дніпровський державний
університет внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України, м. Дніпро, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2316-4871>, e-mail: oleksii.boiko@dduvs.edu.ua

Досліджено комплекс проблем взаємодії слідчих органів НПУ з експертними установами в умовах воєнного стану: територіальна віддаленість, перевантаження кадрів, масова ДНК-ідентифікація загиблих.
Ключові слова: *судова експертиза; слідчий; воєнний стан; ДНК-ідентифікація; досудове розслідування.*

Some Problems of Interaction Between Investigative Bodies of the National Police of Ukraine and Experts in the Conditions of Martial State

Viktor Supronyuk, Oleksii Boyko

The article examines the problems of interaction between NPU investigative bodies and forensic expert institutions under martial law: territorial remoteness, personnel overload, and mass DNA identification of the deceased.

Keywords: *forensic examination; investigator; martial law; DNA identification; pre-trial investigation.*

Повномасштабне вторгнення російської федерації на територію України, що розпочалося 24 лютого 2022 року, кардинально змінило умови функціонування всіх правоохоронних органів держави, зокрема слідчих органів Національної поліції України й експертів. Уведення воєнного стану відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 [1] та його неодноразове продовження суттєво ускладнили здійснення досудового розслідування слідчими НПУ та створили низку нагальних проблем, поміж яких особливої уваги набули питання взаємодії слідчих з експертами.

Однією з найгостріших проблем взаємодії слідчих органів НПУ з експертними установами в умовах воєнного стану є значна територіальна віддаленість судово-експертних установ від районних відділів поліції та органів досудового розслідування, розташованих у прифронтових і деокупованих районах. Мережа регіональних підрозділів ННЦ ICE ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса, Київського

НДІСЕ, Дніпропетровського НДІСЕ судових експертиз, Науково-дослідного центру судової експертизи інтелектуальної власності Міністерства юстиції України й Одеського НДІСЕ охоплює не всі адміністративні одиниці, а в умовах бойових дій частина експертних підрозділів, розташованих у прифронтових областях, була тимчасово евакуйована вглиб країни [2].

Слідчі змушені направляти об'єкти на експертизу до установ, розміщених за сотні кілометрів, що суттєво збільшує строки очікування результатів та нерідко призводить до порушення процесуальних строків досудового розслідування, визначених ст. 219 Кримінального процесуального кодексу України [3].

Показовим прикладом критичного навантаження є ситуація в Дніпропетровському НДІСЕ: за офіційними даними, інституту щодо завантаженості судових експертів станом на 01.01.2024 р. в підрозділах, що безпосередньо виконують дослідження, кожен атестований експерт обслуговує значно



більший обсяг експертиз, ніж це передбачено нормативними показниками. Попит на відповідні послуги і Дніпропетровській та Запорізькій областях перевищує можливості установи: на 78 атестованих співробітників станом на 2024 рік припадало 3853 експертизи, до того ж з окремих спеціальностей є лише 1—2 фахівці [4].

Щорічно в Україні проводять приблизно 120—130 тисяч судових експертиз [5]. Нормативні строки визначені Інструкцією про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: прості дослідження — до 10 календарних днів, середньої складності — до 30 днів, складні — від 60 до 90 днів, особливо складні — до 3 місяців і більше [6]. В умовах воєнного стану ця проблема загострилася через евакуацію частини підрозділів із прифронтових регіонів і різке зростання навантаження — слідчі прифронтових районів змушені очікувати результатів місяцями.

Окремої уваги заслуговує проблема перевантаження судово-медичних та молекулярно-генетичних підрозділів у зв'язку з масовою загибеллю людей унаслідок збройного конфлікту. Ідентифікація загиблих за допомогою ДНК-аналізу є єдиним надійним методом установлення особи у випадках значних пошкоджень тіла або стану розкладу, характерних для жертв сучасних бойових дій. За інформацією Міністра внутрішніх справ Ігоря Клименка, на ідентифікацію було направлено понад 10 000 тіл загиблих станом на 2025 рік [7]. Такий обсяг роботи є критичним навантаженням навіть для спеціалізованих іноземних лабораторій.

Отже, взаємодія слідчих органів Національної поліції України та експертів в умовах воєнного стану зіткнулася з комплексом взаємопов'язаних проблем. Пріоритетними напрямками подолання кризи є: законодавче закріплення механізмів дистанційного проведення окремих видів експертиз і обміну результатами; створення мобільних судово-експертних груп для роботи у прифронтових

районах; налагодження міжнародної технічної та лабораторної допомоги у сфері ДНК-ідентифікації; удосконалення нормативного регулювання строків провадження в умовах форс-мажорних обставин воєнного характеру.

Перелік джерел посилання

1. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022 (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 22.03.2026).
2. Мін'юст відкрив інформацію про стан завантаженості експертних установ. *Юридична Газета*. 02.04.2021 р. URL: <https://yur-gazeta.com/golovna/minyust-vidkriv-informaciyu-prostan-zavantazhenosti-ekspertnih-ustanov.html> (дата звернення: 22.03.2026).
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 22.03.2026).
4. Завантаженість судових експертів: інформація станом на 01.01.2024. Дніпропетровський науково-дослідний інститут судових експертиз Міністерства юстиції України : вебсайт. URL: <https://dniprondise.dp.ua/zavantazhenist-ekspertiv/zavantazhenist-sudovix-ekspertiv> (дата звернення: 22.03.2026).
5. Гайченко А. Загалом на рік ми проводимо близько 120—130 тисяч експертиз. *Юридична газета*. 02.04.2021 р. URL: <https://yur-gazeta.com/interview/andriy-gaychenko-zagalom-na-rik-mi-provodimo-blizko-120130-tisyach-ekspertiz.html> (дата звернення: 22.03.2026).
6. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень : затв. наказ. Мін'юсту України від 08.10.1998 р. № 53/5 (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (дата звернення: 22.03.2026).
7. МВС України спільно з МКЗБ готові проводити відбір ДНК родичів російських військових за кордоном. МВС України : офіц. вебсайт. URL: <https://mvs.gov.ua/news/mvs-ukrayiny-spilno-z-mkzb-hotovi-provesty-vidbir-dnk-rodychiv-rosiyskykh-viyskovykh-za-kordonom> (дата звернення: 22.03.2026).